

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ο νέος ρόλος των δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης (ΔΥΑ) στο πλαίσιο της υλοποίησης του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων»

[γνωμοδότηση πρωτοβουλίας]

(2019/C 353/08)

Εισηγήτρια: η κ. **Vladimíra DRBALOVÁ**

Απόφαση της συνόδου ολομέλειας	20.2.2019
Νομική βάση	Άρθρο 32, παράγραφος 2 του εσωτερικού κανονισμού Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας
Αρμόδιο τμήμα	Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	8.7.2019
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	17.7.2019
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	545
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	156/7/10

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) εκτιμά τη συμβολή του ευρωπαϊκού δικτύου δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης (ευρωπαϊκό δίκτυο ΔΥΑ) στον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση των δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης (ΔΥΑ) και ζητεί να υπάρξει συνέργεια μεταξύ της επικαιροποιημένης στρατηγικής του για το διάστημα πέραν του 2020 και των αρχών του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

1.2. Η ΕΟΚΕ έχει εντοπίσει ορισμένους τομείς στους οποίους απαιτείται μεγαλύτερη προσπάθεια βάσει της εταιρικής σχέσης με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, τους κοινωνικούς εταίρους, τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, τις επιχειρήσεις και τις ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης προκειμένου να καταβληθούν συντονισμένες προσπάθειες για τη βελτίωση της ένταξης των ατόμων που αναζητούν απασχόληση στην αγορά εργασίας.

1.3. Η ανάληψη καινοτόμου ρόλου από τις ΔΥΑ κατά την εφαρμογή των εθνικών πολιτικών για την απασχόληση και την αγορά εργασίας και την εγγύηση αποτελεσματικότερων υπηρεσιών για τις επιχειρήσεις πρέπει να υποστηριχθεί δεόντως σε εθνικό επίπεδο με επαρκή ικανότητα, εξειδικευμένο προσωπικό, εξοπλισμό πληροφορικής και τεχνικό εξοπλισμό σχετικό με την ψηφιοποίηση της κοινωνίας, αλλά και οικονομική υποστήριξη.

1.4. Η ΕΟΚΕ ζητεί συστηματικότερη και πιο διαρθρωμένη συνεργασία μεταξύ των ΔΥΑ και άλλων φορέων παροχής υπηρεσιών στον κοινωνικό και εργασιακό τομέα με στόχο την αντιμετώπιση των ποικιλόμορφων εμποδίων με τα οποία έρχονται αντιμέτωποι όσοι αναζητούν απασχόληση ενόσω προσπαθούν να εισέλθουν στην αγορά εργασίας (ζητήματα υγείας, στέγασης, μεταφορών). Ο εκσυγχρονισμός των ΔΥΑ αποτελεί σύνθετη διαδικασία και η έλλειψη συντονισμού, προγραμματισμού, σχεδιασμού και κατανομής αρμοδιοτήτων σε εθνικό ή/και περιφερειακό επίπεδο οδηγεί σε κατακερματισμό. Η ενεργός και τακτική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη δραστηριότητα των ΔΥΑ είναι κείρας σημασίας τόσο για τη χαρτογράφηση των τοπικών ευκαιριών απασχόλησης όσο και για την αντιμετώπιση των αναντιστοιχιών στην αγορά εργασίας.

1.5. Η ΕΟΚΕ ζητεί να υπάρξουν στενότερες συνέργειες μεταξύ των υπηρεσιών των ΔΥΑ και των κοινωνικών υποδομών και των συστημάτων παροχών, έτσι ώστε να παρέχεται μεγαλύτερη στήριξη στους ανέργους κατά την αναζήτηση εργασίας και να μην υφίστανται αρνητικές συνέπειες όσοι εισέρχονται εκ νέου στην αγορά εργασίας.

1.6. Η ΕΟΚΕ ζητεί μεγαλύτερη χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη και ελπίζει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), το οποίο θεσπίστηκε πρόσφατα στο πλαίσιο του νέου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2021-2027, θα αποτελέσει γνήσιο μέσο της ΕΕ για την επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό και την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

1.7. Η ΕΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τη συγκριτική αξιολόγηση των υπηρεσιών ΔΥΑ με σκοπό την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των εν λόγω υπηρεσιών όσον αφορά την παροχή βοήθειας στους αιτούντες απασχόληση κατά την προσπάθειά τους να εισέλθουν στην αγορά εργασίας. Τα κοινά πρότυπα και οι κατευθυντήριες γραμμές σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα μπορούσαν να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των ΔΥΑ. Θα πρέπει να αξιοποιηθούν περισσότερο οι υφιστάμενες πηγές δεδομένων, όπως η έρευνα για το εργατικό δυναμικό (ΕΕΔ), ενώ οργανισμοί όπως το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας (Eurofound) μπορούν να βοηθήσουν στην εν λόγω παρακολούθηση.

1.8. Η ΕΟΚΕ ζητεί την αναθεώρηση των υφιστάμενων ρυθμίσεων για τη μέτρηση των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων εργασίας των ΔΥΑ ώστε να διασφαλιστεί ότι οι υπηρεσίες λειτουργούν προς όφελος όλων των κατηγοριών ατόμων, και ειδικά εκείνων που αντιμετωπίζουν πολλαπλά προβλήματα.

2. Εισαγωγή

2.1. Ο Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων συστάθηκε μετά από διοργανική διακήρυξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής στις Παρασκευή, 17 Νοεμβρίου 2017 στο Γκέτεμποργκ κατά τη διάρκεια της κοινωνικής συνόδου κορυφής της ΕΕ. Ο πυλώνας θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη εστίαση στην απασχόληση και τις κοινωνικές πτυχές και θα συμβάλει στην προσαρμογή του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου στις προκλήσεις του 21ου αιώνα και στην τόνωση της διαδικασίας σύγκλισης μεταξύ των κρατών μελών.

2.2. Οι 20 βασικές αρχές του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων διαρθρώνονται σε τρεις κύριες κατηγορίες: **ισότητα των ευκαιριών και πρόσβαση στην αγορά εργασίας, δίκαιες συνθήκες εργασίας και κοινωνική προστασία και ένταξη**. Το βασικό ζήτημα στην Ευρώπη είναι η πραγματική υιοθέτηση και εφαρμογή τους, δεδομένων των ραγδαίων αλλαγών στο κοινωνικό, νομικό και οικονομικό περιβάλλον.

2.3. Σύμφωνα με την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2019, η οικονομία της Ευρώπης εισέρχεται πλέον στο έκτο έτος αδιάλειπτης ανάπτυξης της. Αυτή η συνεπής ανάπτυξη συνοδεύτηκε από ανάκαμψη των επενδύσεων, ενίσχυση της καταναλωτικής ζήτησης, βελτίωση των δημόσιων οικονομικών και συνεχή δημιουργία θέσεων απασχόλησης, μολονότι με διαφορετικούς ρυθμούς στις διάφορες χώρες. Οι εξελίξεις αυτές συνέβαλαν στη σημαντική βελτίωση των αγορών εργασίας και των κοινωνικών συνθηκών. Το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων ηλικίας 20-64 ετών αυξήθηκε στο 73,2 % το δεύτερο τρίμηνο του 2018. Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 6,8 %, ενώ μειώνονται και τα ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας και ανεργίας των νέων. Ωστόσο, σύμφωνα με την ΕΟΚΕ, υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών, τα οποία δεν επωφελούνται όλα από το ίδιο επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης· ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στη βελτίωση της ποιότητας των δημιουργούμενων θέσεων εργασίας, ιδίως για την αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων.

2.4. Χάρη στις βελτιωμένες συνθήκες στην αγορά εργασίας, ο αριθμός των ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ο οποίος ανήλθε στα 113 εκατομμύρια το 2017, μειώθηκε για πρώτη φορά κάτω από τα προ κρίσης επίπεδα σε ορισμένες χώρες. Ωστόσο, η φτώχεια των εργαζομένων εξακολουθεί να είναι υψηλή και αυξάνεται σε πολλά κράτη μέλη. Ο κίνδυνος φτώχειας παραμένει πρόκληση, ιδίως για τα παιδιά, τα άτομα με αναπηρία, τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και τους ανέργους.

2.5. Η κοινή έκθεση για την απασχόληση (ΚΕΑ) επισημαίνει ότι οι ενεργές πολιτικές για την αγορά εργασίας και οι ΔΥΑ είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση εύρυθμων αγορών εργασίας χωρίς αποκλεισμούς. Οι ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας βελτιώνουν την αντιστοιχία της προσφοράς και της ζήτησης στην αγορά εργασίας και αυξάνουν τις πιθανότητες των ατόμων που αναζητούν απασχόληση να βρουν νέα θέση εργασίας.

3. Δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης και το μέλλον της εργασίας

3.1. Οι αγορές εργασίας και οι κοινωνίες εξελίσσονται ταχύτατα, με νέες ευκαιρίες και νέες προκλήσεις να προκύπτουν από την παγκοσμιοποίηση, την ψηφιακή επανάσταση, τους μεταβαλλόμενους τρόπους εργασίας και τις κοινωνικές και δημογραφικές εξελίξεις. Προκλήσεις όπως οι συνεχιζόμενες ανισότητες, η μακροχρόνια ανεργία και η ανεργία των νέων ή η αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών απαντώνται συχνά σε όλα τα κράτη μέλη, αν και σε διαφορετικό βαθμό. Η εν εξελίξει τεχνολογική επανάσταση χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα από ταχύτερο ρυθμό μεταβολής.

3.2. Το εργατικό δυναμικό δεν ήταν ποτέ τόσο ποικιλόμορφο και μορφωμένο. Ο ενεργός πληθυσμός του 21ου αιώνα είναι πολύ διαφορετικός και η στάση των ατόμων έναντι της εργασίας αλλάζει. Εάν και όταν οι εργαζόμενοι επιδιώκουν συχνότερα μεγαλύτερη ελευθερία κατά την εργασία, καθώς και ελευθερία επιλογής, αναζητώντας θέσεις εργασίας κατά τρόπο που να οδηγεί στην εξατομίκευση των συνθηκών εργασίας, ένας κοινωνικός διάλογος ή/και μια συλλογική σύμβαση θα πρέπει να αποσαφηνίζουν τους όρους εργασίας. Τα άτομα θα πρέπει να είναι σε θέση αξιοποιήσουν το δυναμικό τους, χρησιμοποιώντας πλήρως τα προσόντα, τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους και να βρουν μια ποιοτική και παραγωγική εργασία, με επαρκή κοινωνική προστασία.

3.3. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει το **Ευρωπαϊκό δίκτυο δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης**, το οποίο συστάθηκε στις 17 Ιουνίου 2014 και πρόκειται να λειτουργήσει έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020. Το 2018 δρομολογήθηκε αξιολόγηση για την εκτίμηση της συνάφειας, της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας, της συνεκτικότητας και της ενωσιακής προστιθέμενης αξίας της απόφασης για το δίκτυο ΔΥΑ. Στη γνωμοδότησή της για τις ΔΥΑ ⁽¹⁾, η ΕΟΚΕ υποστήριξε την πρόταση της Επιτροπής για την καθιέρωση ευρωπαϊκού δικτύου ΔΥΑ.

(1) ΕΕ C 67 της 6.3.2014, σ. 116.

3.4. Η «στρατηγική για το 2020 και πέραν αυτού» του ευρωπαϊκού δικτύου ΔΥΑ αντικατοπτρίζει τις πρόσφατες εξελίξεις στις αγορές εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των αναδυόμενων οικονομιών των πλατφορμών, των νέων μορφών εργασίας, των ελλείψεων εργατικού δυναμικού, της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού, της ύπαρξης μιας πιο ετερογενούς βάσης πελατών για τις ΔΥΑ και της ανάγκης αξιοποίησης των νέων ψηφιακών τεχνολογιών και της άντλησης υλικού από πλουσιότερες πηγές δεδομένων.

3.5. Έχουν ήδη ληφθεί πολλά θετικά μέτρα σε εθνικό επίπεδο και σε συντονισμό με το ευρωπαϊκό δίκτυο ΔΥΑ. Οι εθνικές ΔΥΑ έχουν, σε ορισμένες χώρες, επιτελέσει σπουδαίο έργο ως προς την **εφαρμογή των Εγγυήσεων για τη Νεολαία της ΕΕ**, βοηθώντας νέους ανθρώπους, ιδίως εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή επιμόρφωσης (νέους ΕΑΕΚ), να μεταβούν ταχύτερα στην αγορά εργασίας ή να επιστρέψουν στην εκπαίδευση. Οι εθνικές ΔΥΑ έχουν επίσης εφαρμόσει μέτρα από την πρωτοβουλία της ΕΕ που εστιάζονται στη **βελτίωση της ένταξης των μακροχρόνια ανέργων** μέσω καλύτερης καταχώρισης και ολοκληρωμένων συμβάσεων εργασίας. Επιπλέον, η ένταξη των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο στην αγορά εργασίας βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη από το 2015.

3.6. Παρά ταύτα, οι εμπειρίες της ΕΟΚΕ καταδεικνύουν ότι η αποτελεσματικότητα των ΔΥΑ και η ικανότητά τους να λειτουργούν σε μεταβαλλόμενες συνθήκες για την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων στον κόσμο της εργασίας και την επιτυχή ενσωμάτωση των ατόμων στις εν λόγω μεταβατικές αγορές εργασίας διαφέρουν στα κράτη μέλη. Η προσωπική, τεχνική και οικονομική τους ικανότητα υποτιμάται σε πολλές περιπτώσεις και σε ορισμένα κράτη μέλη.

3.7. Θα πρέπει να προωθηθεί αποτελεσματικότερα μια ειδική επαγγελματική κατηγορία συμβούλων εργασίας και να αναπτυχθεί περισσότερο η δέουσα ενοποίηση των βάσεων δεδομένων για την αποτελεσματική αντιστοίχιση επιχειρήσεων και εργαζομένων. Σε ορισμένες χώρες, οι ΔΥΑ συμπληρώνονται ή αντικαθίστανται από ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης και συμβούλους εργασίας. Η συνεργασία με τις επιχειρήσεις είναι θεμελιώδους σημασίας, σε συνδυασμό με την ενεργό συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, μεταξύ άλλων και σε τοπικό επίπεδο, με σκοπό τη χαρτογράφηση των ευκαιριών απασχόλησης σε εθνικό και εδαφικό επίπεδο. Το ποσοστό επιτυχίας των υπηρεσιών ΔΥΑ θα πρέπει επίσης να μετράται και από την πλευρά των εργοδοτών.

4. Οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης υπό το πρίσμα του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων

4.1. Από την προκήρυξη του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, το εθνικό δίκτυο ΔΥΑ και το δίκτυο ΔΥΑ της ΕΕ θα έπρεπε να είναι πιο καινοτόμο στην υποστήριξη του σκοπού του πυλώνα και στην εφαρμογή των βασικών αρχών του.

4.2. Το 2017, το ευρωπαϊκό δίκτυο ΔΥΑ συνέβαλε επίσημα στη διαβούλευση της Επιτροπής για τον πυλώνα. Το 2018, συνέταξε το έγγραφο του σχετικά με το μέλλον της εργασίας. Η δραστηριότητα αυτή έδωσε την ευκαιρία στο δίκτυο να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να προσαρμοστεί η στρατηγική του 2020 για τις ΔΥΑ ώστε να διασφαλιστεί ότι παραμένει κατάλληλη για τον σκοπό καθώς οι ΔΥΑ επιδιώκουν να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις μιας ταχέως μεταβαλλόμενης αγοράς εργασίας και να καταστούν πραγματικοί φορείς επαγγελματικού προσανατολισμού. Οι ΔΥΑ καταβάλλουν προσπάθειες για τον εκσυγχρονισμό της οργάνωσής τους, με σκοπό την επίτευξη υπηρεσιών αξιολόγησης «τριπλού Α» ability, agility, accountability (ικανότητας, ευελιξίας, λογοδοσίας) για τους πελάτες, συμβάλλοντας στη δημιουργία μιας πιο βιώσιμης και με λιγότερους αποκλεισμούς αγοράς εργασίας.

5. Ο νέος ρόλος των ΔΥΑ από την οπτική γωνία της ΕΟΚΕ

5.1. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τις προτεραιότητες που καθορίζονται στο **πρόγραμμα εργασίας του δικτύου ΔΥΑ της ΕΕ για το 2019 και ζητεί μεγαλύτερη αλληλεπίδραση μεταξύ των αρχών του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και των εργαλείων του δικτύου για τη συγκριτική αξιολόγηση και την αμοιβαία μάθηση**. Το πρόγραμμα μπορεί να συμβάλει τόσο στη βελτίωση της ενσωμάτωσης των υπηρεσιών ΔΥΑ όσο και στην υλοποίηση του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

5.2. Τον Νοέμβριο του 2018, το Παρατηρητήριο της αγοράς εργασίας (ΠΑΕ) της ΕΟΚΕ διοργάνωσε **συνέδριο για τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης στο πλαίσιο της εφαρμογής του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων**. Τα παραδείγματα που δόθηκαν επιβεβαίωσαν την ανάγκη συμπληρωματικότητας μεταξύ των δημόσιων και των ιδιωτικών υπηρεσιών απασχόλησης και πρόβαλαν τα συγκεκριμένα οφέλη της αμοιβαίας συνεργασίας μεταξύ των ΔΥΑ και των κοινωνικών εταίρων. Ο προορατικός χαρακτήρας των ΔΥΑ, η δημιουργία ενιαίας θυρίδας για τις επιχειρήσεις και τα κοινά μαθήματα κατάρτισης από τις ΔΥΑ και τις επιχειρήσεις διαπιστώθηκε ότι αποτελούν στο σύνολό τους στοιχεία κομβικής σημασίας για την παροχή βιώσιμων θέσεων εργασίας στους πολίτες.

5.2.1. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την αναζήτηση τρόπων καλύτερης ανταπόκρισης στη ζήτηση και στην προσφορά εργασίας, περισσότερων κινήτρων τόσο για τους εργοδότες όσο και για τους εργαζομένους (για παράδειγμα, επιτρέποντας στους χαμηλόμισθους εργαζομένους να διατηρούν κάποια επιδόματα που σχετίζονται με το καθεστώς του ανέργου), καθώς και δίκαιη ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας στην απασχόληση που να οδηγεί σε πιο σταθερές συμβάσεις. Η Ευρώπη εξακολουθεί να απέχει πολύ από την αξιοποίηση του πλήρους φάσματος των δυνατοτήτων του διαθέσιμου εργατικού δυναμικού. Η Ευρώπη θα πρέπει να στηρίξει τις βιώσιμες επιχειρήσεις, ιδίως παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να δημιουργούν περισσότερες ποιοτικές και παραγωγικές θέσεις εργασίας.

5.2.2. Η ΕΟΚΕ, σε σχετική γνωμοδότησή της ⁽²⁾, επισημαίνει ότι η πρόσβαση στα συστήματα κοινωνικής προστασίας αποτελεί βασικό παράγοντα για δικαιότερες κοινωνίες και είναι θεμελιώδους σημασίας για ένα παραγωγικό, υγιές και ενεργό εργατικό δυναμικό. Η ΕΕ θα πρέπει να βελτιώσει τον τρόπο με τον οποίο η υφιστάμενη ανοικτή μέθοδος συντονισμού υποστηρίζει τα κράτη μέλη **να συγκρίνουν την πρόοδο που επιτελείται προς τη μεταρρύθμιση και να βελτιώνουν την απόδοση των πολιτικών τους στον τομέα για την απασχόληση και των εθνικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας και πρόνοιας**. Πρέπει να διασφαλιστούν στενότερες συνέργειες μεταξύ των υπηρεσιών των ΔΥΑ και των κοινωνικών υποδομών και των συστημάτων παροχών, έτσι ώστε να δίνεται μεγαλύτερη στήριξη στους ανέργους κατά την αναζήτηση εργασίας και να μην υφίστανται αρνητικές συνέπειες όσοι εισέρχονται εκ νέου στην αγορά εργασίας.

5.2.3. **Κινητικότητα:** για την ΕΟΚΕ, η ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων βάσει της ίσης και μη διακριτικής μεταχείρισης, καθώς και η άρση των εμποδίων κινητικότητας, συγκαταλέγεται στις προτεραιότητες της ΕΕ. Στη **γνωμοδότησή της για το δίκτυο EURES** ⁽³⁾ η ΕΟΚΕ ζητεί ένα πραγματικό μέσο για την αντιστοίχιση της προσφοράς και της ζήτησης στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας **σε στενή συνεργασία με τις εθνικές δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης**. Η κινητικότητα των εργαζομένων σε ολόκληρη την ΕΕ συνδέεται με την εν εξελίξει προσπάθεια να εκσυγχρονιστεί το σύστημα συντονισμού της κοινωνικής ασφάλισης και να καταστεί δικαιότερο σε όλα τα κράτη μέλη. Ιδιαίτερα στην περίπτωση των επιδομάτων ανεργίας για τους διασυννοριακούς εργαζομένους, θα πρέπει να εφαρμόζεται η αρχή *lex loci laboris* για τον προσδιορισμό του αρμόδιου κράτους μέλους, εκτός εάν υπάρξει διαφορετική συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών.

5.2.4. **Δεξιότητες προσαρμοσμένες στην αγορά εργασίας:** η κοινωνική διάσταση της εκπαίδευσης, όπως αναφέρεται **στην πρώτη αρχή του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων**, ορίζει ότι κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και **διά βίου μάθηση**. Επιπλέον, οι αυξανόμενες ελλείψεις στην αγορά εργασίας σε ολόκληρη την Ευρώπη θέτουν σε κίνδυνο τη μελλοντική ανάπτυξη. Θα πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ **ΔΥΑ και κοινωνικών εταίρων, επιχειρήσεων, περιφερειών, Συμβουλίων Εργασίας και Δεξιότητων και άλλων σχετικών περιφερειακών δομών, έτσι ώστε να ξεπεραστούν οι περιφερειακές ανισότητες και να παρασχεθεί επαρκής επαγγελματικός προσανατολισμός, ευκαιρίες βελτίωσης των δεξιοτήτων και επανεκπαίδευσης και επαγγελματικός μετασχηματισμός για τα άτομα που αναζητούν εργασία, καθώς και για τα άτομα που διατρέχουν κίνδυνο απώλειας της θέσης εργασίας τους, με κοινές ευθύνες μεταξύ των διαφόρων συντελεστών**. Μεταξύ αυτών θα πρέπει να περιλαμβάνεται και η **ενεργοποίηση των αυτοαπασχολούμενων**.

5.2.5. **Συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους:** κατά τον σχεδιασμό της κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ, πρέπει να δοθεί περισσότερος χώρος στους κοινωνικούς εταίρους, με πλήρη σεβασμό της αυτονομίας τους. Στο πλαίσιο του ρόλου τους ως κύριων συντελεστών της αγοράς εργασίας, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά, σε συνεργασία με τις εθνικές ΔΥΑ, στη χαρτογράφηση των ευκαιριών απασχόλησης και σε τοπικό επίπεδο, με παράλληλη διευκόλυνση της εισόδου ή της μετάβασης προσώπων στην αγορά εργασίας, προκειμένου να στηρίξουν τις προσπάθειες των ατόμων που αναζητούν εργασία και να συνδράμουν τις επιχειρήσεις με διαδικασίες αναζήτησης ανθρώπινου δυναμικού, ή ακόμη προκειμένου να βοηθήσουν νέους και ενήλικες να επιλέξουν τις καταλληλότερες διεξόδους αναβάθμισης των δεξιοτήτων τους (ADEM στο Λουξεμβούργο).

5.2.6. **Κοινωνία των πολιτών:** η ΕΟΚΕ εκπροσωπεί διάφορες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ) εκδίδοντας πολλές γνωμοδοτήσεις που ήδη ασχολούνται με ορισμένες από τις αρχές που καλύπτει ο Ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων. Η προστιθέμενη αξία των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών συνίσταται στο γεγονός ότι γνωρίζουν από κοντά την κατάσταση που επικρατεί επιτόπου και είναι εξοικειωμένες με τις ανάγκες διαφόρων ομάδων —μεταναστών, ατόμων με αναπηρία, νέων, δικαιωμάτων των γυναικών— και μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά σε πιο στοχοθετημένες εργασίες των ΔΥΑ (σε αυτό περιλαμβάνεται, για παράδειγμα, ο ρόλος των συμβούλων εργασίας στην Ιταλία).

5.2.7. **Συνεργασία με τις ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης:** η εμπειρία δείχνει ότι η ισότιμη συμμετοχή και ολοκλήρωση των δημόσιων και των ιδιωτικών υπηρεσιών μπορεί να έχει αποδοτικά και ευεργετικά αποτελέσματα όσον αφορά μια πραγματικά βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς αγορά εργασίας. Η συμπληρωματικότητα αυτή πρέπει να υποστηριχθεί. Οι προβλέψεις για την αγορά εργασίας είναι πάντοτε πολύ δύσκολες. Οι ανάγκες της αγοράς εργασίας αλλάζουν ταχύτατα. Τα αξιόπιστα δεδομένα είναι απαραίτητα. Ωστόσο, οι χωρίς αποκλεισμούς αγορές εργασίας που ζητούμε απαιτούν την ενσωμάτωση όλων των ατόμων.

6. Εμμένοντα κενά στη στοχοθετημένη βοήθεια των ΔΥΑ

6.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι οι κύριες ομάδες-στόχοι καλύπτονται τόσο από τα ευρωπαϊκά δίκτυα ΔΥΑ όσο και από τα προγράμματα εργασίας των εθνικών ΔΥΑ. Ωστόσο, υπογραμμίζει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν κενά και ότι οι ΔΥΑ πρέπει να **ενσωματώνουν περισσότερο** στην καθημερινή τους εργασία **την αρχή της πολυμορφίας και της μη διάκρισης**. Η προσπάθεια πρέπει να συνεχιστεί ή και να ενισχυθεί, ιδίως όσον αφορά:

6.1.1. **Τους νέους:** η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τον διπλασιασμό της χρηματοδοτικής στήριξης που προβλέπεται για την εφαρμογή των Εγγυήσεων για τη Νεολαία. Οι ΔΥΑ θα πρέπει να επενδύσουν σε μια μακροπρόθεσμη προσέγγιση για την παροχή υπηρεσιών στους νέους που αναζητούν εργασία, μεταξύ άλλων με τη βελτίωση της χρήσης των ΤΠΕ και των διαδικτυακών εργαλείων προκειμένου να ενισχυθούν οι υπηρεσίες για τις πλέον ευάλωτες ομάδες νέων. **Οι ΔΥΑ θα πρέπει να ενισχύσουν την ατομική συνδρομή στους νέους, να συνεργάζονται με την οικογένειά τους και να τους ενημερώνουν ορθά σχετικά με την κατάσταση της αγοράς εργασίας**.

⁽²⁾ EE C 440 της 6.12.2018, σ. 135.

⁽³⁾ EE C 424 της 26.11.2014, σ. 27.

6.1.2. **Τους ενήλικες:** η γήρανση του πληθυσμού στην Ευρώπη, η **αύξηση της μακροζωίας στην κοινωνία και η ανάγκη ενίσχυσης της διαγενεακής συνεργασίας**, οι επιταχυνόμενες αλλαγές στην αγορά εργασίας, οι αναδυόμενες μορφές εργασίας και η διείσδυση των ψηφιακών τεχνολογιών σε όλες τις πτυχές της καθημερινής ζωής, έχουν οδηγήσει σε αυξανόμενη ζήτηση για νέες δεξιότητες και υψηλότερο επίπεδο δεξιοτήτων, **γνώσεων και ικανοτήτων**: το γεγονός αυτό καθιστά πιο επείγουσα την ανάγκη αναβάθμισης των δεξιοτήτων ή επανειδίκευσης όλων όσοι δεν έχουν καταφέρει να αποκτήσουν βασικές δεξιότητες ή δεν έχουν αποκτήσει προσόντα ώστε να διασφαλίσουν την απασχολησιμότητά τους **και την ενεργό ιδιότητα του πολίτη**.

6.1.3. **Τις γυναίκες:** η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την οδηγία σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής⁽⁴⁾, η οποία βοηθά τους γονείς και τους φροντιστές, και ιδιαίτερα τις γυναίκες, να οργανώσουν καλύτερα την εργασία τους και τα καθημερινά καθήκοντά τους. Σε αυτό θα ήταν σκόπιμο να προστεθούν οι αναγκαίες επενδύσεις σε κοινωνικές υποδομές, όπως εγκαταστάσεις φροντίδας παιδιών και ηλικιωμένων κ.λπ. Περιλαμβάνεται επίσης αποτελεσματική βοήθεια από τις εθνικές ΔΥΑ για την ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την προσέγγιση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.

6.1.4. **Τα άτομα με αναπηρία:** τα άτομα με αναπηρία αντιπροσωπεύουν περίπου το ένα έκτο του συνολικού πληθυσμού σε ηλικία εργασίας της ΕΕ, όμως το ποσοστό απασχόλησής τους είναι συγκριτικά χαμηλό. Αυτό ήταν το κύριο μήνυμα της ακρόασης της ΕΟΚΕ που διοργανώθηκε το 2017. Συγκεκριμένα, οι γυναίκες και τα κορίτσια με αναπηρία⁽⁵⁾ εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν πολλαπλές και διατομεακές διακρίσεις με βάση τόσο το φύλο όσο και την αναπηρία τους. Πολύ συχνά αποκλείονται, μεταξύ άλλων, από την εκπαίδευση και κατάρτιση για όλους, την απασχόληση, την πρόσβαση σε προγράμματα μείωσης της φτώχειας, την επαρκή στέγαση και τη συμμετοχή στην πολιτική και δημόσια ζωή. Χρειάζονται ειδική βοήθεια και ατομική προσέγγιση από τις ΔΥΑ.

6.1.5. **Τη μετανάστευση: η νόμιμη μετανάστευση μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εύρυθμη λειτουργία των αγορών εργασίας.** Η ΕΟΚΕ τόνισε σε γνωμοδότησή της⁽⁶⁾ τη σημασία μιας συνεκτικής πολιτικής για τη μετανάστευση και ενός καλά σχεδιασμένου ρυθμιστικού πλαισίου, επισημαίνοντας ότι, χωρίς τη μετανάστευση, το οικονομικό και κοινωνικό μοντέλο της Ευρώπης τίθεται σε κίνδυνο. Η ένταξη των προσφύγων με δικαίωμα παραμονής στην Ευρώπη στο πλαίσιο της κατάρτισης, της απασχόλησης, αλλά και της κοινωνίας εν γένει θα εξακολουθήσει να είναι σημαντική. **Σε πολλές χώρες, οι ΔΥΑ έχουν ήδη αναλάβει πολλές πρωτοβουλίες συμβάλλοντας ως προς αυτό.**

6.1.6. **Τη μειονότητα των Ρομά:** η ΕΟΚΕ είναι πολύ δραστήρια σε θέματα που αφορούν τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας της κοινότητας των Ρομά, εστιάζοντας στη βελτίωση της ένταξής τους⁽⁷⁾. Η ΕΟΚΕ διαβλέπει συνέργεια μεταξύ της εφαρμογής της αρχής της ισότιμης πρόσβασης του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και περαιτέρω μέτρων για πιο επιτυχή ένταξη των Ρομά. Ειδικότερα, η βοήθεια προς τις γυναίκες Ρομά πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα για τις ΔΥΑ.

6.1.7. **Τον ανενεργό πληθυσμό** που δεν αποτελεί παραδοσιακή ομάδα-στόχο για τις ΔΥΑ, αν και σημαντικό μέρος του θέλει να εργαστεί. Το ευρωπαϊκό δίκτυο ΔΥΑ δημοσίευσε μελέτη με θέμα «Ο ρόλος των ΔΥΑ στην προσέγγιση του ανενεργού πληθυσμού», η οποία παρέχει μια γενική εικόνα των μέτρων προσέγγισης για τα ανενεργά άτομα, με ιδιαίτερη αναφορά στον ρόλο των ΔΥΑ. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να επανασχεδιάσουν τις πολιτικές επανενεργοποίησης που στοχεύουν στο εν λόγω τμήμα του πληθυσμού.

7. **Σύνθετη στήριξη για τις εθνικές δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης**

7.1. Οι ευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση του 2019 (κατευθυντήρια γραμμή 7) ενθαρρύνουν τα κράτη μέλη να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα των ενεργών πολιτικών τους για την αγορά εργασίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, εξασφαλίζοντας έγκαιρη και εξατομικευμένη βοήθεια σε όσους αναζητούν εργασία, σπηρίζοντας τη ζήτηση της αγοράς εργασίας και εφαρμόζοντας διαχείριση βάσει επιδόσεων.

7.2. Για να συμβάλουν αποτελεσματικά στην εφαρμογή του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, οι εθνικές ΔΥΑ θα χρειαστούν ισχυρότερη στήριξη και κατάλληλες συνθήκες:

7.2.1. **Επαρκείς ανθρώπινοι πόροι.** Οι σύνθετες υπηρεσίες των ΔΥΑ (αναζήτηση και επιλογή προσωπικού προς επανένταξη, παροχή συμβουλών και συνδρομή σε αιτήσεις εισοδηματικής στήριξης, θέσεις κατάρτισης) απαιτούν εκπαιδευμένο προσωπικό με ειδικές δεξιότητες που θα εργάζεται σε βιώσιμες συνθήκες και θα συνεργάζεται με συμβούλους εργασίας και ιδιωτικές υπηρεσίες εργασίας.

7.2.2. **Για την αντιμετώπιση της τεχνολογικής εξέλιξης.** Η ψηφιοποίηση της οικονομίας και της κοινωνίας προσφέρει νέα εργαλεία τα οποία, με σωστή διαχείριση, μπορούν να βοηθήσουν τις ΔΥΑ στον ρόλο τους, μεταξύ άλλων όσον αφορά την κατάρτιση των ιδίων των υπαλλήλων των ΔΥΑ, καθώς και στην πραγματική εννοποίηση των βάσεων δεδομένων για την αποτελεσματική αντιστοίχιση επιχειρήσεων και εργαζομένων, και με τα δύο αυτά μέρη να εμπλέκονται με τη σειρά τους στην εξέλιξη των δεξιοτήτων και των καθηκόντων που απορρέουν από τη νέα ψηφιακή εποχή.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 129 της 11.4.2018, σ. 44.

⁽⁵⁾ ΕΕ C 367 της 10.10.2018, σ. 20.

⁽⁶⁾ ΕΕ C 110 της 22.3.2019, σ. 1.

⁽⁷⁾ ΕΕ C 27 της 3.2.2009, σ. 88.

7.3. Στις 2 Μαΐου 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκανε δεκτή πρόταση για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της περιόδου 2021-2027. Η πρόταση αντανακλά την τρέχουσα κοινωνική και οικονομική συγκυρία στην Ένωση και παρέχει μια απτή απάντηση στο αίτημα των Ευρωπαίων για μια πιο κοινωνική Ευρώπη και για την ενίσχυση των επενδύσεων της ΕΕ στο ανθρώπινο δυναμικό. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) αποτελεί βασικό μέσο της ΕΕ για την επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό και την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Οι ΔΥΑ θα χρηματοδοτούνται μέσω του σκέλους για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία (EaSI) του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+).

7.4. Οι νέες αρμοδιότητες των ΔΥΑ, κυρίως στο πλαίσιο των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, πρέπει να μετουσιώνονται σε κατάλληλη ικανότητα και επαρκή χρηματοδοτική στήριξη.

7.5. Η ΕΟΚΕ ζητεί συστηματικότερη και πιο διαρθρωμένη συνεργασία μεταξύ των ΔΥΑ και άλλων φορέων παροχής υπηρεσιών στον κοινωνικό και εργασιακό τομέα με στόχο την αντιμετώπιση των ποικιλόμορφων εμποδίων με τα οποία έρχονται αντιμέτωποι όσοι αναζητούν απασχόληση ενόσω προσπαθούν να εισέλθουν στην αγορά εργασίας (ζητήματα υγείας, στέγασης, μεταφορών). Ο εκσυγχρονισμός των ΔΥΑ αποτελεί σύνθετη διαδικασία και η έλλειψη συντονισμού, προγραμματισμού, σχεδιασμού και κατανομής αρμοδιοτήτων σε εθνικό ή/και περιφερειακό επίπεδο οδηγεί σε κατακερματισμό.

7.6. Η ΕΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τη συγκριτική αξιολόγηση των υπηρεσιών ΔΥΑ με σκοπό την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών τους όσον αφορά την παροχή βοήθειας στους αιτούντες απασχόληση κατά την προσπάθειά τους να εισέλθουν στην αγορά εργασίας. Τα κοινά πρότυπα και οι κατευθυντήριες γραμμές σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα μπορούσαν να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των ΔΥΑ και τις συνέργειες μεταξύ χωρών. Θα πρέπει να αξιοποιηθούν περισσότερο οι υφιστάμενες πηγές δεδομένων, όπως η ΕΕΔ, ενώ οργανισμοί όπως το Eurofound μπορούν να βοηθήσουν στην εν λόγω παρακολούθηση.

Βρυξέλλες, 17 Ιουλίου 2019.

Ο Πρόεδρος της
Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Luca JAHIER